

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobců: a) E. S., b) J. S., c) S. B., všichni zast. Mgr. Stanislavem Smrčkou, advokátem se sídlem Jakubské náměstí 580/4, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) Vysoká škola polytechnická Jihlava**, se sídlem Tolstého 1556/16, Jihlava, zast. Mgr. Martinem Láníkem, advokátem se sídlem Italská 1274/8, Praha, **II) Statutární město Jihlava**, se sídlem Masarykovo náměstí 97/1, Jihlava, **III) EG.D, a.s.**, se sídlem Lidická 1873/36, Brno, **IV) Ing. J. F.**, zast. Mgr. Marií Mikulíkovou, advokátkou se sídlem Jakubské náměstí 580/4, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 1. 2024, č. j. 004474/2024/KUSK, sp. zn. SZ 101880/2023/ KUSK ÚSŘ/Hr, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 8. 2024, č. j. 30 A 17/2024-334, o návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] K žádosti osoby zúčastněné na řízení I) („stavebník“) vydal Městský úřad Havlíčkův Brod společné povolení, kterým byl schválen záměr „Studentské koleje Vysoké školy polytechnické, Jihlava, na pozemcích parc. č. XA, XB, XC, XD, XE, XF, XG, XH a XCH v katastrálním území X“ („společné povolení“). Proti společnému povolení žalobci podali odvolání, o kterém žalovaný rozhodl v záhlaví uvedeném rozhodnutím. Společné povolení částečně změnil tak, že do něj doplnil podmínky stanovené nadřízenými orgány dotčených orgánů vzešlých z přezkumů závazných stanovisek; ve zbytku společné povolení potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného se poté žalobci bránili žalobou ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který jejich žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[2] Žalobci („stěžovatelé“) se podanou kasační stížností domáhají zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Spolu s kasační stížností podali návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V něm předně uvedli, že zakládání stavebního záměru ohrožuje statiku dvojdomu tvořeného z budov č. p. XA a č. p. XB (obě v obci X), ke kterému svědčí stěžovatelům vlastnické právo [v případě žalobkyň a) a c)], resp. věcné právo k věci cizí [v případě žalobce b)] („dotčené budovy“). Svá tvrzení opírají o závěry statického posudku

Ing. Lukáše Kozumplíka ze dne 23. 9. 2022 a jeho vyjádření ze dne 17. 4. 2023. Z posudku plyne, že dotčeným budovám hrozí při zakládání záměru významné znehodnocení nosné konstrukce domu, jakož i výrazné zkrácení jejich životnosti. Dále stěžovatelé odkazují na odborné vyjádření soudního znalce Ing. Zdeňka Havelky ze dne 16. 4. 2024, dle kterého škoda způsobená možnými statickými poruchami budovy popsány Ing. Kozumplíkem může dosahovat řádu vyšších statisíců Kč, případně i přesáhnout 1 milion Kč. Popsané škody jsou pro stěžovatele o to významnější, že v dotčených budovách celý život – a to i v současnosti – bydlí, a mají k nim silné osobní pouto. Schopnost zajistit případnou obnovu či statické zabezpečení budov je v případě stěžovatelů již nyní omezená a bude se nadále zhoršovat, neboť jsou buď starobní důchodci [žalobci b) a c)] či v předdůchodovém věku [žalobkyně a)]. Po celou dobu správního řízení i řízení před krajským soudem neúspěšně požadovali, aby došlo k odstranění nedostatků projektové dokumentace, která neřeší vliv realizace záměru na okolní zástavbu. Stěžovatelé dále uvedli, že realizací záměru přijdou o oslunění, výhled a pozorovatelnou oblohovou složku, což povede ke snížení kvality jejich bydlení. Tuto újmu považují za nenahraditelnou: bude-li stavba v průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem zahájena, možnost vrátit stav do podoby před rozhodnutími správních orgánů a napadeným rozsudkem již bude toliko hypotetická, nadto spojená s neúměrnými obtížemi a náklady na straně stěžovatelů. Odkazují na usnesení NSS ze dne 15. 1. 2024, č. j. 4 As 400/2023-46, v němž kasační soud přiznal odkladný účinek kasační stížnosti ve věci skutkově obdobné věci projednávané. Dle stěžovatelů přiznání odkladného účinku nepovede ke vzniku újmy na straně stavebníka. Z mediálního vyjádření zástupce stavebníka (rektora Vysoké školy polytechnické Jihlava) neplyne, že by v souvislosti s případným zpožděním zahájení stavby hrozila jakákoliv škoda či komplikace. Dotčení veřejného zájmu z povahy věci nepřichází v úvahu; naopak je ve veřejném zájmu, aby záměr neohrožoval statiku okolní zástavby.

[3] Stavebník ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že nejsou dány zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku. Stěžovatelům prokazatelně hrozí jen újma nepoměrně menší té, jež hrozí stavebníkovi. Záměr byl zařazen do dotačního programu „Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol“, přičemž stavebník je povinen záměr realizovat do 30. 9. 2026. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti hrozí stavebníkovi újma spočívající v riziku nesplnění závazných dotačních podmínek a nedodržení smluvních závazků v důsledku ztráty dotací, které se vzájemně podmiňují. Újmu představovanou povinností vrátit dotace ze státního, krajského a obecního rozpočtu vyčíslil cca na 205 milionů Kč. Sešlo-li by z realizace záměru v důsledku ztráty nároku na dotace, již vynaložené náklady ve výši cca 13,5 milionů Kč by byly vynaloženy marně. Z mediálního vyjádření rektora, že zahájení stavebních prací je možné očekávat ke konci roku 2024, nelze činit závěry o absenci hrozící újmy. Stěžovatelé dále nedoložili svá tvrzení o statickém ohrožení dotčených budov. Ve společném řízení byl dokonce prokázán opak, neboť ze znaleckých posouzení vyplývá, že se vibrace a otřesy nutně nemusí přenášet na dotčené budovy. Nadto byla ve společném rozhodnutí stanovena opatření k zabránění vzniku škody na majetku stěžovatelů. Stěžovatelé se omezují na formulaci hypotetických rizik, aniž by tvrdili konkrétní vadu technologického postupu navrženého stavebníkem či navrhli vhodnější nebo šetrnější alternativu k tomuto postupu. Stěžovatelé rovněž nedoložili, že by vydáním společného rozhodnutí došlo k porušení právních předpisů v důsledku zastínění dotčených staveb. Pozemky určené k realizaci záměru jsou v územním plánu dlouhodobě určeny k hromadné zástavbě, s čímž museli být stěžovatelé srozuměni. Požadavky stanovené územním plánem záměr splňuje. Námitky stěžovatelů směřují proti jakékoli výstavbě na těchto pozemcích a fakticky tak brojí proti územnímu plánu

pokračování

umožňujícímu realizaci záměru. Své námitky proto měli vznést v řízení o přijetí územního plánu. Na místě, kde má být stavební záměr realizován, navíc v minulosti stála hromadná zástavba s obdobnou výškou a způsobem využití; ta byla stavebníkem zbourána. Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stavebník navrhuje zamítnout.

[4] V replice k vyjádření stavebníka stěžovatelé uvedli, že stavebník údajnou újmu spočívající ve zmaření financování záměru dotacemi neosvědčil. Tato újma je nadto pouze hypotetická a pro stavebníka jakožto subjekt s přístupem k dalším dotacím i snadno nahraditelná. Stavebník neosvědčil ani existenci již vynaložených nákladů, které jsou pro účely odkladného účinku kasační stížnosti navíc zcela bez významu.

[5] Osoba zúčastněná na řízení IV) ve svém vyjádření uvedla, že s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti souhlasí. I ona má obavy, že zakládání stavebního záměru naruší statiku nemovitosti v jejím vlastnictví – budovy č. p. XC.

[6] Žalovaný ani osoby zúčastněné na řízení II) a III) se k návrhu na přiznání odkladného účinku ve lhůtě stanovené kasačním soudem nevyjádřili.

[7] Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je důvodný.

[8] Dle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. V souladu s § 73 odst. 2 s. ř. s. tak soud učiní tehdy, pokud by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro navrhovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[9] K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je proto nutné naplnit tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy nadto musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, body 24 a 26).

[10] Pojetí odkladného účinku jako výjimky z pravidla znamená, že újma, která má hrozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v konkrétním případě pravidlo, že kasační stížnost odkladný účinek nemá, nebylo výjimečně uplatněno (usnesení rozšířeného senátu č. j. 10 Ads 99/2014-58, bod 25).

[11] V projednávané věci stěžovatelé hrozící újmu předně spatřují v možném znehodnocení nosné konstrukce dotčených budov v důsledku zakládání stavebního záměru. Dále tvrdí, že realizací záměru přijdou o oslunění, výhled a pozorovatelnou oblohovou složku, což povede ke snížení kvality jejich bydlení.

[12] Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatelé vznik újmy nastalé v důsledku zamítnutí jejich žaloby osvědčili.

[13] Jde-li o znehodnocení nosné konstrukce dotčených budov, ze statického posudku Ing. Kozumplíka plyne, že budování základů může představovat „nezanedbatelná rizika, která se nesmějí přehlížet“. Ta jsou spojená zejména s vrtáním pilot, při kterém hrozí riziko přenosu vibrací přes skálu až na dotčené nemovitosti. Možnou škodu vzniklou v důsledku hrozícího poškození dotčených nemovitostí stěžovatelé s odkazem na odborném vyjádření Ing. Havelky vyčíslili na vyšší statisíce až 1 milion Kč. Stěžovatelé nadto v dotčených budovách bydlí. Jakékoliv narušení statiky těchto budov tak může mít vliv na každodenní život stěžovatelů. Z pohledu kasačního soudu jde proto o újmu, kterou je – v případě její materializace – možné s ohledem na poměry stěžovatelů považovat za významnou. Hrozící újma je navíc spojena se zakládáním stavby. Již samotné *zahájení* realizace tohoto záměru před tím, než bude s konečnou platností ve věci rozhodnuto, by tak pro stěžovatele znamenalo nevratné následky (srov. usnesení NSS ze dne 15. 1. 2024, čj. 4 As 400/2023-46, bod 13).

[14] Nejvyšší správní soud dále zkoumal, zda takto prokázaná újma bude pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout stavebníkovi.

[15] Stavebník újmu, která mu přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti hrozí, spatřuje v riziku porušení dotačních podmínek z důvodu, že záměr nerealizuje do 30. 9. 2026. V důsledku toho mu má vzniknout povinnost vrátit dotace v celkové výši cca 205 milionů Kč. Vzhledem k tomu, že bez dotací nebude schopen záměr realizovat, přijde rovněž o již vynaložené náklady ve výši cca 13,5 milionů Kč.

[16] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stavebník existenci újmy spočívající v povinnosti vrácení veškerých dotací při nedodržení závazného termínu realizace záměru nedoložil. Z listiny označené jako „Registrace akce“, jejímž autorem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, toliko vyplývá, že datum 30. 9. 2026 je závazným termínem ukončení dotovaného projektu. Tento dokument nicméně neuvádí důsledky případného nedodržení tohoto termínu. Ty nevyplývají ani z usnesení zastupitelstva města Jihlava č. 410/22-ZM ze dne 22. 2. 2022 (v němž je jako „termín“ navíc označen den 31. 12. 2026), ani z listiny označené jako „Závazek kraje Vysočina poskytnout dotaci Vysoké škole polytechnické Jihlava na projekt vybudování vysokoškolských kolejí“. Na jednu stranu sice nelze vyloučit, že nedodržení závazného termínu může být poskytovateli dotace hodnoceno jako porušení rozpočtové kázně. Na stranu druhou nelze bez dalšího předpokládat, že sankcí za takové porušení bude vrácení dotací v celém rozsahu.

[17] Nejvyšší správní soud dodává, že i krajský soud ve svém usnesení ze dne 6. 5. 2024, č. j. 30 A 17/2024-147, kterým v projednávané věci přiznal odkladný účinek žalobě, uvedl, že tvrzení stavebníka o hrozbě újmy spočívající ve ztrátě dotací na financování realizace záměru v důsledku nesplnění termínů pro čerpání dotace nebylo ničím osvědčeno. Stavebník si proto měl být vědom nutnosti předložit přesvědčivé podklady, kterými by toto své tvrzení byl schopen v řízení před kasačním soudem doložit.

[18] Stavebník dále újmu spatřuje ve ztrátě již vynaložených nákladů. Předně je třeba uvést, že se jedná o náklady tzv. utopené, na které by přiznání či nepřiznání odkladného účinku nemělo sebemenší vliv (srov. usnesení NSS ze dne 25. 5. 2023, č. j. 9 As 77/2023-131, bod 11). Nadto z argumentace stavebníka vyplývá, že tyto náklady by byly vynaloženy marně pouze v případě, byli-li by stavebník nucen vrátit dotace v celém rozsahu. Jak bylo řečeno v bodě [16] výše, tuto skutečnost stavebník neprokázal.

pokračování

[19] Vzhledem k tomu, že stavebník, žalovaný či ostatní osoby zúčastněné na řízení existenci žádné další újmy netvrdili, možná újma na straně stěžovatelů nastalá v důsledku zamítnutí jejich žaloby bude nepoměrně větší než újma, která může vzniknout jiným osobám.

[20] Nejvyšší správní soud konečně neshledal, že by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Ani stavebník ve svém vyjádření ostatně na žádný kolidující důležitý veřejný zájem nepoukázal.

[21] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. Vzhledem k tomu, že soud návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověl již z důvodu újmy hrozící v důsledku možného znehodnocení nosné konstrukce dotčených budov, pro úplnost dodává, že se již dále nezabýval argumentací stěžovatelů ohledně možné újmy způsobené snížením kvality jejich bydlení.

[22] Tímto usnesením soud nepředjímá, jaké bude meritorní rozhodnutí ve věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2024

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu